

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2099

Vragen van het lid **Dobbe** (SP) aan de Staatssecretaris van Defensie over *de mogelijke uitbreiding van het oefengebied van defensie op de Weerterheide* (ingezonden 8 april 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Tuinman** (Defensie) (ontvangen 6 mei 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met de zorgen van de mensen die wonen op de Weerterheide? Wat is uw reactie op de petitie?¹

Antwoord 1

Ja, ik ben me bewust van de zorgen van de mensen die wonen in de omgeving van de Weerterheide en ik begrijp deze zorgen. De petitie is uitsluitend aangeboden aan de Kamercommissie en niet aan het Ministerie van Defensie. Ik was graag in gesprek gegaan met de indieners om persoonlijk hun zorgen te horen en te bespreken.

Vraag 2

Erkent u dat (mogelijke) onteigening van huis en bedrijf enorm ingrijpend is in de levens van mensen? Wilt u dit toelichten?

Antwoord 2

Ja, dat erken ik. Onteigening is heel ingrijpend voor bewoners, en daarom ga ik hier niet lichtzinnig mee om. Bij het aanwijzen van nieuwe locaties probeert Defensie de impact op woningen, eigenaren en bedrijven zoveel mogelijk te beperken. Defensie probeert ook zoveel als mogelijk onteigening te voorkomen. En mocht dit desondanks niet te voorkomen zijn, dan gebeurt dit zeer zorgvuldig en in nauw overleg met de eigenaren.

De reden dat Defensie onteigening niet kan uitsluiten komt doordat de veiligheidssituatie in de wereld steeds verder verslechtert. De krijgsmacht moet daarom worden versterkt, in het bijzonder op hoofdtak 1 (de verdediging van ons grondgebied en dat van onze bondgenoten), zodat we in staat zijn om te verdedigen wat ons dierbaar is. Dit vraagt om extra ruimte, zowel fysieke, milieu als geluidsruimte. In het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) is de extra ruimtevraag van Defensie in beeld gebracht en

¹ Petities.nl, 18 maart 2025, «Sta geen uitbreiding toe van Defensie op de Weerterheide», (<https://petities.nl/petitions/sta-geen-uitbreiding-toe-van-defensie-op-de-weerterheide?locale=NI>)

Defensie zoekt zorgvuldig naar goede locaties en ruimte voor defensieactiviteiten, in samenhang met andere urgente ruimtebehoeften.

Vraag 3

Op welke manier hebt u contact gezocht met de mensen die in het mogelijke uitbreidingsgebied bij de Weerterheide wonen? Indien u dat niet hebt gedaan, waarom niet, aangezien bekend is dat er grote onrust bij deze mensen is ontstaan? Indien u dit niet hebt gedaan, bent u bereid om alsnog in gesprek te gaan met deze bewoners?

Antwoord 3

Vorig jaar zomer zijn voor alle inwoners en betrokkenen provincie-brede bijeenkomsten georganiseerd over de voornemens van Defensie in het kader van het NPRD. Mede n.a.v. die bijeenkomsten, en de wens van de deelnemers om zo snel en direct als mogelijk te worden geïnformeerd heeft Defensie besloten om perceeleigenaren rechtstreeks per brief te informeren. Dit gold ook voor eigenaren in de zoekgebieden voor uitbreiding in Weerterheide. Op 23 september 2024 en 23 januari 2025 heeft Defensie extra informatiebijeenkomsten georganiseerd in respectievelijk Budel en Weert. De inwoners in de zoekgebieden zijn daarbij per brief uitgenodigd. Op deze manier heeft Defensie geprobeerd alle betrokken bewoners zo goed als mogelijk bij het proces te betrekken en te informeren.

Vraag 4

Hoe zijn de belangen van de bewoners meegenomen in de selectie van dit gebied bij de Weerterheide als mogelijke uitbreidingslocatie van Defensie? Wilt u toelichten, specifiek op welke momenten, welke onderdelen en op welke manier dit is gebeurd en gaat gebeuren?

Antwoord 4

In het NPRD worden alle behoeftes van Defensie grondig onderzocht en afgewogen en worden betrokkenen hierover actief geïnformeerd. Dit gebeurt door middel van informatiebijeenkomsten, webinars en rechtstreeks met brieven. In het uitgevoerde planMER wordt onder meer onderzocht welke effecten de voorgenomen plannen van Defensie hebben op de omgeving en degenen die hier wonen.

Vraag 5

Mogen wij de achterliggende stukken ontvangen waarin de belangen van deze bewoners zijn afgewogen en/of op welke manier de belangen van bewoners zijn gewogen bij de selectie van deze mogelijke uitbreidingslocatie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ja, deze stukken (ontwerpbeleidsvisie, planMER en achterliggende onderzoeken) ontvangt u zodra het kabinet een beslissing heeft genomen over het ontwerpNPRD. In het kader van zorgvuldigheid en transparantie kan ik deze documenten niet eerder delen. Het kabinet verwacht eind mei 2025 een besluit te nemen.

Vraag 6

Op welke manier en op welke momenten hebben bewoners op de mogelijke uitbreidingslocatie bij de Weerterheide zeggenschap over hun huis, hun gemeenschap en of er wel of niet gedwongen zal worden onteigend?

Antwoord 6

Wanneer het kabinet eind mei 2025 een besluit heeft genomen over het ontwerpNPRD, kunnen de bewoners via zienswijzen reageren op de plannen. Ik verwacht aan het eind van het jaar een definitief kabinetsbesluit op het programma NPRD. Daarna wordt een start gemaakt met de uitvoering, bijvoorbeeld door middel van een projectbesluit. Gedurende de projectprocedure zullen geraakte bewoners wederom inspraakmogelijkheden krijgen. Parallel hieraan zal Defensie proberen een overeenkomst te sluiten met bewoners. Alleen wanneer het niet lukt om een overeenkomst te sluiten met bewoners zal Defensie over moeten gaan tot onteigening. In dat geval zal Defensie de onteigeningsprocedure starten. In deze procedure zal Defensie

motiveren waarom onteigening noodzakelijk is en zal de bewoner schadeloos worden gesteld.

Vraag 7

Zijn er andere locaties in Europa die kunnen dienen als oefenterrein?
Wanneer en op welke manier zijn deze locaties als oefenterrein afgewogen?
Mogen we het onderliggende onderzoek op basis waarvan deze afweging wordt gemaakt ontvangen?

Antwoord 7

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar de Nota van Antwoord (NvA) als reactie op de zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De ruimtebehoefte voor Defensie, zoals beschreven in het NPRD, is gebaseerd op de huidige situatie waarin al veel activiteiten in het buitenland plaatsvinden (opleiden, oefenen en trainen) en waarin ook andere NAVO-bondgenoten het gebruik van hun bestaande terreinen en luchtruim intensiveren. De versterking van de krijgsmacht vraagt daarom om meer ruimte in Nederland. De ruimteclaim in het NPRD vertegenwoordigt de minimale ruimte die Defensie nodig heeft in Nederland om haar taken te kunnen uitvoeren.

Vraag 8

Bent u bereid om, indien gezocht wordt naar uitbreidingslocaties voor Defensie, daarbij als uitgangspunt te hanteren dat er geen uitbreiding zal plaatsvinden op locaties waar mensen gedwongen onteigend moeten worden of gedwongen worden om te verhuizen? Wilt u dit toelichten?

Antwoord 8

Nee, dit kan ik niet doen. Zoals eerder aangegeven probeer ik onteigening zoveel mogelijk te voorkomen en gebruik ik dit middel niet lichtzinnig. Ik kan het echter niet op voorhand uitsluiten. De dreiging in de wereld en de urgentie van het NPRD zijn daar te groot voor.

Vraag 9

Bent u bereid om, indien gezocht wordt naar uitbreidingslocaties voor Defensie, daarbij als uitgangspunt te hanteren dat er geen uitbreiding zal plaatsvinden op locaties waar dit ten koste gaat van beschermde natuur? Wilt u dit toelichten?

Antwoord 9

Defensieactiviteiten en (beschermde) natuur gaan in veel gevallen goed samen. Op dit moment valt meer dan 15.000 ha van de defensieterreinen onder 14 verschillende Natura 2000 gebieden en valt ruim 17.000 ha onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Uit onderzoek blijkt dat door het militaire gebruik op meerdere terreinen een unieke dynamiek is ontstaan met voor Nederland bijzondere natuur. Hierdoor gaat het militaire gebruik niet ten koste van de natuurwaarden, maar stelt zij de natuur in staat te floreren (zie *«Kamerbrief over natuurwaarden op defensieterreinen»*, vergaderjaar 2022–2023, kamerstuk 33 576, nr. 87).

In het planMER voor het NPRD worden voor de uitbreidingen van Defensie alle belangen zorgvuldig afgewogen, waarbij natuur ook een belangrijke rol speelt. Voor een aantal uitbreidingen van Defensie is een combinatie met en in de natuur kansrijk. Dit geldt voor de uitbreidingen van oefenterreinen maar ook voor de locaties voor munitie-opslag. De beperkingen die voor deze gebieden gelden, leveren een positieve bijdrage aan natuurontwikkeling. Ik kan op voorhand echter bepaalde belangen niet boven andere laten prevaleren, daarom ben ik niet bereid dat uitgangspunt te hanteren.

Vraag 10

Bent u bereid deze vragen een voor een te beantwoorden?

Antwoord 10

Ja, zie bovenstaande punten.